

ЗМІСТ І ПРОЦЕДУРА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

В даний час зміни внутрішнього фінансового ладу, політичного та економічного курсу України у напрямку інтеграції до міжнародного простору повинні супроводжуватися докорінною перебудовою управлінських функцій держави, в т.ч. і контрольних. Реформування фінансових відносин зумовлює необхідність налагодження ефективної системи формування та використання бюджетних коштів і управління державним майном. Тому дієвим важелем управління бюджетним процесом виступає державний фінансовий контроль (далі - ДФК) як кінцева стадія бюджетного процесу та інструмент оптимізації використання фінансових ресурсів країни.

Практична реалізація ДФК забезпечується через: державний фінансовий аудит (далі – ДФА); інспектування; перевірки державних закупівель.

ДФА полягає у перевірці фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю.

Розвиток ДФА в Україні є актуальним, оскільки ефективно та цільове використання фінансових ресурсів країни є запорукою виконання всіх покладених на неї функцій та забезпечення необхідних темпів економічного росту. Процес становлення і розвитку ДФА в Україні можна представити наступним чином:

1) становлення ДФА в Україні відбулося із прийняттям у 2001 році Бюджетного кодексу України, згідно з яким передбачалося проведення аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ;

2) із набуттям чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна» від 15.12.2005р. відбулося узаконення категорії «державний фінансовий аудит» на офіційному рівні;

3) у відповідності до Наказу Головного КРУ України «Про затвердження Методики проведення органами Державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» від 04.08.2008р. аудит бюджетних установ, а також суб'єктів господарювання, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки України, проводять 1 раз в рік [3];

4) згідно постанови КМУ «Про затвердження Порядку проведення органами ДКРС державного фінансового аудиту окремих господарських операцій» від 20.05.2009р. в залежності від завдань ДФА розрізняють такі види

державного фінансового аудиту як : діагностичний, профілактичний, санаційний та операційний аудит.

На сьогодні в Україні розрізняють такі підвиди ДФА : аудит ефективності виконання бюджетної програми, аудит діяльності бюджетних установ, аудит діяльності державних підприємств, аудит системи внутрішнього контролю, аудит ефективності використання державних коштів, державний внутрішній фінансовий аудит.

Аудит ефективності – це перевірка діяльності органів державної влади та отримувачів державних коштів з метою визначення ефективності їх використання в ході виконання отримувачами поставлених задач і функцій. При цьому основним призначенням аудиту ефективності є встановлення рівня економічності, ефективності (продуктивності) та результативності фінансово-господарської діяльності державних органів та організацій і приватних компаній, корпорацій чи фірм [1, 40].

Державний фінансовий аудит має мати визначену структуру та схему проведення перевірки, що може відобразитися у вигляді моделі ДФА, а саме:

- 1) етапи державного фінансового аудиту в розрізі кожної стадії розвитку;
- 2) методичні прийоми, які використовуються на кожному етапі;
- 3) сукупність інструкцій щодо описання методичних прийомів державного фінансового аудиту.

Вважаємо за доцільне процедуру проведення ДФА розглядати у розрізі наступних етапів:

- 1) планування аудиту (за результатами попередньої оцінки зібраної інформації керівник групи аудиторів складає план проведення ДФА);
- 2) підготовка робочої програми аудиторської перевірки (оцінюється чи забезпечує система внутрішнього контролю самостійне виявлення і виправлення суб'єктом господарювання можливих ризикових ситуацій);
- 3) перевірка факторів ризику (аналіз фактичного стану та наявності активів, даних бізнес-планів, фінансових планів, бухгалтерських документів і звітності різних видів, договорів, розпорядчих документів та ін.);
- 4) складання звіту за результатами перевірки (аудиторський звіт - це документ встановленого зразка, що складається державним аудитором за результатами ДФА та їх оцінки).

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити такий висновок : на мікрорівні контроль державних фінансів реалізується через державний фінансовий аудит, а на макрорівні - шляхом проведення аудиту ефективності.

Література:

1. Городянська Л. Державний фінансовий аудит та аудит ефективності в системі державного фінансового контролю [Текст] / Л.Городянська // Бухгалтерський облік і аудит – 2010. - №10. – С.35-44.
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» № 5463-VI від 16.10.2012р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www/ liga.zakon.ua](http://www.liga.zakon.ua).
3. Наказ Головного КРУ України «Про затвердження Методики проведення органами Державної контрольно-ревізійної служби державного

УДК. 338.48

Романків І.Я.

к.е.н., доцент кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет,

АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ РЕГІОНУ

Підкреслюючи важливість сфери послуг у постіндустріальному суспільстві, Топчієв О.Г. пов'язує економічне значення сфери послуг з тим, що вона значною мірою забезпечує відтворення населення та робочої сили, впливає на продуктивність суспільної праці, заощаджує робочий час населення, вивільняє населення від малопрофесійного самообслуговування. Соціальне значення сфери послуг в тому, що її рівень розвитку визначає якість життя і є одним з основних показників рівня людського розвитку взагалі [3].

Результати аналізу обсягу реалізованих послуг по регіонах України підтверджують, що найбільше послуг реалізовано у м. Києві – 117626,1 млн. грн. (35,7% загальноукраїнського рівня). Серед областей найвищий показник (26449,0 млн. грн. - 8% до загального показника по Україні) характерний для Одеської області. В областях Західного регіону даний показник не є таким високим. Вигідно виділяється лише Львівська область – 14572,7 млн. грн. або 4,4% до загального показника по Україні. По решти областях Західного регіону цей показник коливається від 0,5% (Чернівецька область) до 0,9 % (Рівненська область) [1, 81].

Тернопільська область на рівні держави займає лише 26 місце (2028,6 млн. грн., що становить 0,6% в загальному обсязі реалізованих послуг по Україні). Це один із найнижчих показників (менший обсяг реалізованих послуг лише у Чернівецькій області - 1582,3 млн. грн.). Зазначена частка, практично, є незмінною впродовж років, що підтверджує ще недостатньо конкурентні позиції сфери послуг в економіці області [1, 81]. Разом з тим, сфера послуг Тернопільщини є одним із секторів економіки, що характеризується приростом обсягів виробництва.

З врахуванням обсягу послуг, реалізованих підприємствами, що фінансуються з бюджету (в частині реалізації послуг за ринковими цінами), а саме 320,7 млн. грн. або 13,7%, загальний обсяг реалізованих послуг підприємствами сфери нефінансових послуг області у 2012 р. становив 2349,3 млн.грн. Приріст показника до рівня попередніх років склав: 18% до 2011 року, 36% до 2010 року, в 3,2 раза до 2005 року [1, 10]. У 2013 році обсяг реалізованих послуг зріс до 2693,8 млн. грн. (приріст до минулого року – 14,7%) [1, 9].